

TNC och språklagen

Den nya [språklagen](#) har nu varit gällande i drygt fyra månader. TNC berörs framför allt av paragraf 12 som säger att "myndigheterna har ett särskilt ansvar för att svensk terminologi inom deras olika fackområden finns tillgänglig, används och utvecklas".

Några myndigheter har redan varit i kontakt med TNC för att höra hur vi ser på efterlevnaden av paragraf 12. Vad bör göras? Hur ska det göras? Var ska man börja? På vår webbplats har vi skrivit om åtgärder som mer konkret visar vad paragraf 12 betyder för en myndighet (även små och stora företag kan följa den modellen). Kontakta oss gärna för mer information. Vi kan också komma till er myndighet och berätta om vad terminologiansvar innebär – och vad "finns tillgänglig, används och utvecklas" kan betyda i praktiken.

Arbetet med Rikstermbanken fortsätter. Nytt material har tillkommit från bland annat Elforsk, Kronofogdemyndigheten, Konkurrensverket, Lagrummet, Patent- och registreringsverket och Vägverket. På tur står också en premiär för alla de illustrationer som aldrig tidigare funnits tillgängliga i elektronisk form. Avsaknad av säkra medel för detta arbete gör dock att vi inte kan fylla på med material i den takt som vi skulle önska.

Rikstermbanken har presenterats i en mängd sammanhang, bland annat vid SFÖs minikonferenser, i Grekland under ELETÖ-konferensen (se separata artiklar) och i samband med andra föreläsningar och kurser.

Frågor om Rikstermbanken besvaras av Rikstermbankssekretariatet ([Anna-Lena Bucher](#) och [Henrik Nilsson](#)).

Praktikanter på TNC

TNC har under hösten haft besök av två doktorander, en från Irland och en från Iran, och av en blivande översättare från TÖI. Vi passade på att ställa tre frågor till var och en av dem (återges nedan i översatt version).

Úna Bhreathnach, Dublin City University, Irland:

De människor som talar iriska flytande uppgår i dag till 355 000 personer, varav majoriteten bor på Irland. Úna Bhreathnach är doktorand på institutionen Fiontar vid Dublin City University, där hennes

forskningsuppdrag går ut på att föreslå en utveckling för det iriska terminologiarbetet. På Fiontar, där utbildningen sker på iriska, har man utvecklat en [termdatabas](#) där man lägger in den iriska och engelska terminologi som man arbetar fram.

Úna var på TNC i september för att ta reda på mer om hur TNC arbetar med terminologi.

1. How come you decided to visit TNC?

As part of my thesis on best practice in term planning, I was looking for what are considered the best term planning organisations worldwide. As well as Termcat in Barcelona and the OQLF in Canada, TNC was frequently mentioned to me as an example of best practice. I wanted to see how the different

aspects of TNC's work (such as management, technical development, research, publications, marketing, training...) are carried out, and to see what could be learned from that.

2. What is the most valuable learning experience you made during your visit?

The most interesting thing to me was the emphasis placed by TNC on training work in terminology theory and practice. As well as that, the varied background of TNC's terminologists - in linguistics, of course, but also in the sciences – was a surprise to me, but the amount of in-house expertise on all sorts of subjects seems to be a big advantage in research work.

3. Why do you think terminology work is important?

My work is with the Irish language, which is in a very different situation to Swedish. It is a minority language, but there is a lot of translation and educational work, due to its legal status in Ireland and in the EU. Terminology, and particularly the development of new terms in all sorts of fields, is therefore absolutely necessary. As well as being a practical necessity, it is also important in order to give a minority language a certain status, and to prove that any subject can be discussed without resorting to English.

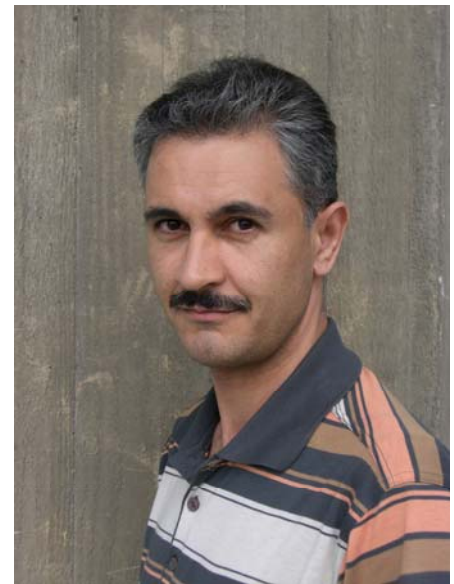
Úna Bhreathnach

Abolfazl Zarnikhi, den persiska akademien och universitetet Pompeu Fabra, Barcelona:

Abolfazl Zarnikhi skriver sin avhandling om terminologiplanering vid universitetet Pompeu Fabra i Barcelona med Teresa Cabré som handledare. Han har erfarenhet av arbete med terminologi från den persiska akademien i Teheran. Han besökte TNC under åtta dagar för att studera det svenska terminologiarbetet.

1. How come you decided to visit TNC?

Regarding my thesis "Towards a Model for Terminology Planning", I am going to study different linguistic and non-linguistic situations to arrive at general principles governing terminological activities. I think any categorization, whether geographical or theoretical, leads a researcher to TNC, with a long history in such activities not only among the Nordic countries but also in Europe. It has been also recognized as an institute representing Wüsterian approach.

Abolfazl Zarnikhi

2. What is the most valuable learning experience you made during your visit?

Creating a wide range of networks among people involved in terminological activities.

3. Why do you think terminology work is important?

Knowledge, resulting from human experience of the world, has been encapsulated in the form of terminologies. On the other hand, a language of science sows these knowledge seeds in a society, by moving up and down as a piston to cover both specialized and semi-specialized discourses. Therefore, working on, planning or studying terminologies are activities of great importance.

Tanja Leirvåg, Tolk- och översättarinstitutet, Stockholms universitet:

1. Varför valde du att komma till TNC?

Jag går sista terminen i utbildningen till översättare vid Tolk- och översättarinstitutet (TÖI), Stockholms universitet, där det ingår en praktik. Jag sökte en praktikplats vid TNC, eftersom jag alltid har varit intresserad av arbete med ord och termer och har ägnat mig lite åt fackspråk tidigare. Som tur var fick jag praktikplatsen!

2. Är det något särskilt du lärt dig under praktiken?

Att man vid terminologiarbete alltid måste utgå från begreppet, och först därefter försöka att hitta den rätta termen, eller vid översättning den rätta motsvarigheten. Dessutom har det varit lärorikt att inte tänka kontextorienterat som vid översättning vanligtvis utan mera generellt, när man håller på med översättningsbaserat terminologiarbete. Man får lära sig att termen måste kunna stå för sig själv.

3. Varför är det viktigt med terminologiarbete?

Terminologiarbete är särskilt viktigt för att underlätta

fackkommunikation. Det bidrar till ett störningsfritt arbete i de olika fackområdena, både nationellt och internationellt, och kan faktiskt spara företag och myndigheter såväl tid som pengar. Utifrån ett översättarperspektiv är terminologiarbete helt ovärderligt – vad skulle alla facköversättare ta sig till utan enhetliga och konsekventa ordlistor eller termdatabaser?

Tanja Leirvåg

Nordterm 2009

Vid årets Nordtermkonferens bidrog TNC med flera föredrag: om Rikstermbanken, om arbetet med en basordlista, om typologisering av extensionella definitioner, om svensk språkteknologisk terminologi samt om den pågående nätkursen i terminologi. Alla bidragen kommer sedvanligt att publiceras i en konferensrapport som beräknas utkomma i början av nästa år. Till dess finns sammanfattningar och presentationer att ladda ned på [CBSs webbplats](#).

Hälso- och sjukvårdens termkonferens 2009

Hälso- och sjukvårdens årliga termkonferens ägde rum 23–24 september 2009 på Bohusgården i Uddevalla. Temat var "Språk och kommunikation". TNC är en av cirka tio medarrangörer; andra är Sveriges Kommuner och Landsting och Socialstyrelsen med flera.

Det arbetas på många håll över hela landet och i olika projekt för att uppnå det övergripande målet att informationen om patienter, brukare och klienter ska beskrivas enhetligt och entydigt – vilket naturligtvis förutsätter ett omfattande terminologiarbete. Enhetlig och entydig information leder till ökad säkerhet, möjliggör jämförelser och entydig verksamhetsuppföljning samt utgör grunden för en rationell och effektiv informationshantering inom vård och omsorg.

De många föredragen belyste bland annat pågående arbeten med nationellt fackspråk för vård och omsorg, klassifikationer, terminologier, begreppsmodeller, översättning (Snomed CT), arketyper i journalsystem, uppbyggnaden av kvalitetsregister samt samtal i Sjukvårdsrådgivningen. En intressant fackspråklig nyhet var presentationen som framfördes av Dimitrios Kokkinakis, institutionen för svenska språket vid Göteborgs universitet, om en svensk medicinsk korpus. Korpusen består av Läkartidningen och Diabetolog-nytt, och uppbyggnaden sker med anledning av det svenska översättningsarbetet av Snomed CT (se TNC-aktuellt 2007:2). Med hjälp av korpusen kan man göra empiriska studier av hur termer som förekommer i Snomed CT används i medicinskt fackspråkliga texter.

Programmet och bilder till presentationerna finns här:

<http://www.termkonferens.se/program.html>

Seminarium om öppenhet och klarspråk i EU

Inom ramen för det svenska EU-ordförandeskapet ordnades den 7–8 september ett seminarium om öppenhet och klarspråk i Rosenbads konferenscenter. Justitieminister Beatrice Ask och vice ordförande i Europeiska kommissionen Margot Wallström öppnade seminariet. Båda underströk öppenhetens betydelse för tilltro, legitimitet och effektivitet i det offentliga livet. "Right to know, right to vote", sa Margot Wallström.

Nikiforos Diamandouros, Europeiska ombudsmannen, berättade att den vanligast bakomliggande orsaken till klagomål som kommer in till ombudsmannen var brist på öppenhet och insyn.

Peter Hustinx, Europeiska datatillsynsmannen, problematiserade kring gränsdragningen mellan öppenhet och integritetsskydd och sa att ibland är öppenhet viktigare än den enskildes intressen. Han resonerade om vad "privatliv" betyder, och det han egentligen efterlyste var en definition av "privatliv" för EUs stadgar.

Mats Melin, chefsjustitieombudsman, menade att den svenska öppenheten är en garant för icke-korruption. Liksom Hustinx berörde även Melin en terminologisk fråga, nämligen vad "official document" egentligen är.

Heidi Hautala, ledamot av Europaparlamentet, framhöll att öppenhet och insyn hela tiden måste vårdas, det är inte självklart att det finns.

Leonard Orban, kommissionär för flerspråkighet, utbildning och interkulturell dialog, menade att det som kännetecknar "klarspråk" (som engelsk motsvarighet användes "plain language" av vissa talare, "clear language" av andra) är att det inte behövs någon hjälp från experter för att förstå viss information, den är tillräckligt begriplig och otvetydig i sig själv. Men han varnade också för överförenkling av texter, vilket kan riskera öppenheten och insynen. Han underströk att översättningarnas kvalitet beror på originaltextens kvalitet.

Karl-Johan Lönnroth, generaldirektör vid Generaldirektoratet för översättning, Europeiska kommissionen, talade om att "klarspråk" betyder olika i olika länder.

Sture Allén, ledamot av Svenska Akademien, berättade att det första belägget på svenska för "klarspråk" från 1970 har betydelsen 'tydligt och lättfattligt språk, utan vilseledning'. Senare har man med klarspråk menat 'att skriva enkelt och lättbegripligt'. I dag står klarspråk också för 'fullödigt språk m.m.' Allén fann det klokt att den språkliga mångfalden bejakats i EU-samarbetet, och sa att det är först när EU-tjänstemän m.fl. får tala sitt modersmål och använda sig av simultantolkning som alla deltar och kommunicerar på samma villkor.

Eleanor Sharpston, generaladvokat vid Europeiska unionens domstol, sa att det finns regler för det juridiska språket vid domstolen som säger att terminologin ska vara precis och konsekvent – men det finns otaliga exempel på att reglerna inte efterlevs. Ibland låter man medvetet en vaghet passera, för då kan man komma överens; tolkningsutrymmet ger en frihet och det kan därför vara lättare att presentera överenskommelsen på hemmaplan.

Det var två intressanta dagar. Terminologiska problem låg inbäddade i de flestas presentationer även om ämnet handlade om annat. Det understryker att terminologisk ordning och reda är en förutsättning för andra åtgärder. Om man inte är överens om definitionen av "official document" så är det svårt att veta vilka dokument som ska vara tillgängliga och öppna för insyn. Och kanske är det dags att definiera "klarspråk" i ett europeiskt sammanhang!

Brett spektrum på grekisk terminologikonferens

Greklands motsvarighet till TNC, EΛETO (Ελληνικής Εταιρείας Ορολογίας, Hellenic society for terminology), ordnar vartannat år en stor internationell konferens. Konferensen var denna gång tillägnad Aristoteles och invigdes högtidligt med buffé och ett stort antal (tyvärr otolkade) tal från Greklands terminologiaktiva inom olika universitet. Huvudtalare var Vasilis Kalfas (Aristotle University of Thessaloniki) som talade om Aristoteles språk. Därefter följde två fullmatade dagar med kvartslånga föredrag som fördelats på sex huvudteman: terminologipolitik, terminologistandardisering,

Några frontfigurer i grekiskt terminologiarbete (från vänster): Maria Kardouli, Kostas Valeontis (ordförande i Eleto), Marianna Katsoyannou (ordförande i EAFT)

domänspecifik terminologi, terminologi och översättning, terminologiresurser och terminologins didaktik. Följaktligen täcktes många aspekter av terminologiarbetet in under de två dagarna.

Vid denna konferens, den sjunde i ordningen, deltog Henrik Nilsson från TNC med ett föredrag med titeln "How to make a national term bank – and why". Grekland och ELETTO har tidigare haft storvulna planer på en terminologisk infrastruktur med terminologisamordnare (kommittéer) och en nationell termbank (kallat EPOS) och genomfört möten på ministernivå, men tyvärr har detta projekt ändå strandat och Grekland har i dag olika termbankar för olika ämnesområden, men ingen nationell termbank – än. Tanken med TNCs föredrag var bland annat att arbetet med Rikstermbanken skulle fungera som inspiration för hur arbetet med en grekisk termbank ska kunna återupptas.

TNCs Henrik Nilsson föreläser om Rikstermbanken.

Två föredrag behandlade terminologi på en politisk nivå. Jan Roukens (från nederländska NL-TERM) synade globaliseringens konsekvenser för terminologin, medan Dionysios Giannibas (ELETTO) talade om hur en terminologipolitik kan införas och få genomslag i ett samhälle.

Många föredrag fokuserade på uttryckssidan, termerna. EAFTs nuvarande ordförande Marianna Katsouyannou höll ett underhållande föredrag om sportterminologi i moderna grekiska lexikon. Panagiotis G. Krimpas visade på kopplingar inom juridisk terminologi mellan grekiska och de baltiska språken och hur man kan använda analogier när juridiska (EU-)termer skapas. Philippe Tissot och Eleni Koulali berättade om arbetet med en ordlista som omfattar 100 centrala termer inom utbildningsområdet inom EU. Ordlistan, som även innehåller svenska, finns tillgänglig [på webben](#).

Inom temat terminologiska resurser presenterades bland annat en tesaurs över historiska ortnamn, encyklopedin [Fylopedia](#) över genrer

samt en elektronisk korpus med finanstexter och konkordanser. Mest imponerande var Dimitrios P. Lyras presentation av [KORAIS](#), det nya elektroniska grekisk-engelska/engelsk-grekiska lexikonet. Förutom att vara ett traditionellt lexikon innehåller KORAIS även tal- och ordbehandlingsverktyg (lemmatiserare, stavningsverktyg, text till tal-syntetiserare, grafem-till-fonem-konverterare och syllabiserare). Dessutom kan man få uttal och systemet kan också "översätta" "Greeklish" (dvs. grekiska skrivet med latinska bokstäver).

Konferensen avslutades med en mycket intressant debatt om terminologin i högre utbildningen och hur engelskan även påverkar grekiskan. Marina Pantazidou (som tillsammans med Kostas Valeontis från ELETO utarbetat ett seminarium om terminologi för ingenjörstudenter på PhD-nivå) talade om hur lärare inom olika utbildningar använder terminologi. Många är medvetna om språket när de undervisar, men engagemanget varierar. Vissa lärare har dock egna sidor med ordlistor för studenterna och det framhöll hon som en bra metod. Hon betonade också bristen på terminologisk insikt hos journalister och uppmanade alla att påpeka terminologiska felaktigheter som förekommer i tidningar. Medicinstudenten Tatiana Valeonti berättade om terminologiska problem hon stött på under sin utbildning och beklagade den medicinska terminologin som inte är tillräckligt väl "omhändertagen" trots att grekiskan ju är upphov till många av de vetenskapliga termerna. Hon efterfrågade harmonisering mellan olika lärare/läkare och att varje ny kurs inom medicinutbildning inleds med ett avsnitt om den nödvändiga terminologin. Debatten leddes förnämligt av en av Greklands "grand old men" vad gäller terminologi, Theodossios Tassios. Han använde ordet kaos för att beskriva terminologisituationen inom utbildningar.

Alla bidragen från konferensen finns publicerade i en konferensrapport som kan beställas från ELETO (ISBN 978-960-86069-7-5, valeonti@otenet.gr). Observera att de flesta bidragen är på grekiska med engelsk eller fransk sammanfattning. [[LÄNK](#)]

Till sist: en liten kommentar om det grekiska ordet för terminologi, ορολογία (orologia) där framför allt den första delen kanske inte är bekant för alla. Kostas Valeontis, ordförande i EAETO, beskriver dess etymologi så här:

There were two Ancient Greek words which in Modern Greek are spelled exactly the same as one word: "ὄρος", transcribed as "oros" and pronounced as [oros]: one meaning "term" (ancient meaning "limit" or "boundary") and the other meaning "mountain" (both in Ancient and in Modern Greek). The first of them forms the first component of "orologia", the 2nd being "-logia", which comes from Greek "logos" (= word, saying, speech, discourse, thought, ...) and which means "subject field"/"domain" or "branch of knowledge"/"science" but also "collection" (it is exactly this that has given "-logia" in Latin, "-logy" in English, "-logie" in French, "-logi" in Swedish etc.). Thus, Greek "orologia" [orologia] designates both the concept "science of terms" and the concept "collection of terms" and corresponds exactly to "terminology" which is derived from Latin "terminus" (being equivalent to Ancient Greek "termon" or "terma" and having the same meaning

with them: "limit", "boundary") + "-logy" (= Latin "-logia" < Greek "-logia"). i.e. GR oros + -logia -> orologia; L terminus + -logia -> L terminologia -> EN terminology, FR terminologie, SV terminologi ...

Stanteks höstmöte om terminologi

Stanteks (Standardiseringstekniska föreningen) årliga höstmöte hade i år fått titeln "Alla standarder innehåller termer, men håller alla termer hög standard?" och TNC stod som värd. Det blev en heldag med varierat innehåll och många deltagare: TNC genomförde en kortkurs i terminologins grunder och berättade om kostnadsnyttoanalys av terminologiarbete med exempel hämtade från bland annat Scania och FMV Försvarets materielverk. Gunnar Breimer från Siemens Industrial Turbomachinery AB berättade om taxonomier och klassifikationssystemet eCI@ss. Anders Bälter från ITT Water & Wastewater AB redogjorde för hur svårt det kan vara att terminologiskt komma överens inom en bransch; USA vill gärna ha sina engelska termer som ofta inte är desamma som de engelska termer som används i Europa. En tipspromenad liksom en förevisning av TNCs arkiv och den nyöppnade ISO Concept database följde. Klas Lindqvist från SIS presenterade den nyutkomna och uppdaterade standarden SS-ISO 1891 (Fästelement – Terminologi) och kunde då klargöra dagsläget i frågan om skruv och bult. Därefter blev det pub och eftersnack.

TERMDIST – den nordiska nätbaserade distanskursen i terminologi

Nu är den nordiska terminologikursen igång och cirka 50 studenter från alla nordiska länder har anmält sig. Kursen, som ges på svenska, norska och danska startade direkt med en övning om fåglar på danska. En av de första övningarna studenterna fick göra var att berätta om varför de valt att gå en kurs i terminologi. Så här svarade några av dem:

"Jag översätter facktexter (vid EU-kommissionen) och gör ganska ofta terminutredningar. Tyvärr är jag dålig på att dokumentera dem, så jag ser fram emot övningar i definitionsskrivande o dyl. Ganska ofta har vi behov av nya termer, därför är avsnittet om termskapande intressant."

"Jeg er generelt språkinteressert, men det er lenge siden jeg har tatt noe faglig kurs. Til daglig jobber jeg med en del utlysningstekster, og da inngår en del fagterminologi fra forskning og utdanning, og jeg har samlet noen ordlister, uten å ha fått noe godt system på de. Håper å lære mer og å oppdatere meg. Jeg synes også det virket spennende med et nordisk nettbasert kurs. Det blir en helt ny måte å lære på."

"Jeg er interessert i terminologi fra to synsvinkler: i forbindelse med ordboksarbeid; jobber for tiden med å revidere en økonomisk ordbok; som verktøy i systemutviklingsprosjekter, særlig i tilknytning til analyse og beskrivelse av funksjonelle krav"

"Jeg har meldt meg på kurset fordi jeg ønsker å lære mer om hvordan jeg kan utvikle ryddige begrepssett og dermed oppnå større presisjon i oversettelsesarbeidet mitt."

"Jeg har jobbet noen år som oversetter og har laget mange lister uten noe bestemt system. Foreløpig klarer jeg å finne frem til disse ulike listene, men jeg regner med at dette etter hvert blir stadig vanskeligere i takt med det voksende omfanget av

ord/lister. Derfor er jeg interessert i å lære mer om å kategorisere ord og lage termbaser.”

”Jag är sjuksköterska och jobbar också som översättare. Jag har dessutom läst MA-kurser i översättningsteori vid Háskóli Íslands och tycker terminologi är ett intressant område.”

Tanken är att kursen ska vara den första modulen i ett ettårigt magister-masterprogram som ska ges på halvtid under två år. En längre artikel om arbetet med kursen och det planerade magister-masterprogrammet kommer att publiceras i konferensrapporten från Nordterm 2009.

Vi har förnyat vår webbplats!

The screenshot shows the homepage of the Terminologocentrum (TNC). The header includes the TNC logo and the text 'Sveriges nationella centrum för terminologi och fackspråk'. There are search and contact links in the top right. The left sidebar contains a 'Förstasidan' menu with options like 'Tjänster', 'Projekt och kunder', and 'Om terminologiarbete'. Below this is a language menu with options for English, Français, Deutsch, Nederlands, and العربية. The main content area features an article titled 'Terminologi i centrum' with a sub-image of a document. The article text discusses the center's role in terminology and lists its competencies. To the right, there are sections for 'Nyheter' (News) and 'Blogg' (Blog), each with a 'Läs mer' link. At the bottom right, there is a 'Kalendarium' (Calendar) section with a 'Läs mer' link.

Webbplatsens uppdaterade förstasida.

V

Vi har bytt webbpubliceringsprogram (till "Joomla!") och då samtidigt passat på att uppdatera innehållet och tillföra några nya delar på TNCs webbplats. Ett av tillskotten är en blogg som man når från förstasidan. Där skriver vi om aktuella ämnen som har beröring med terminologi. Kalendariet har fått ett annat utseende med färgkodningar utifrån typ av evenemang. Nya element har också tillkommit i vänstermenyn, bland annat information om språklagen och dess betydelse för terminologiarbete och terminologisamordning (se ovan).

Terminologikonferenser, seminarier och kurser

Undervisning på engelska i svensk högre utbildning (24 november)

Den nya språklagen har väckt liv i debatten om domänförlust och engelskans påverkan på svenska i olika fackområden. Högskoleverket uppmärksammar situationen inom den högre utbildningen med en konferens i november. Syftet med konferensen är att diskutera hur undervisning på engelska kan utformas så att eventuella negativa effekter minimeras och hur alla de positiva effekterna kan utnyttjas för att höja utbildningens kvalitet. TNC deltar i den posterutställning som ordnas i samband med utställningen. [[LÄNK](#)]

Ny kurs på TNC: "Ordlusta" (3 december)

TNCs kurssatsning för hösten avslutas med kursen "Ordlusta". "Ordlusta" är en ny kurs om ordlistearbete som vi utvecklat inte bara för att vi tycker att det är roligt att göra ordlistor (det är det!) utan också för att vi i samband med arbetet med Rikstermbanken lagt märke till att många ordlistor som ligger ute på webben skulle kunna göras bättre med några insikter och ganska enkla handgrepp. Anmäl dig [här](#).

"Red ut begreppen" (15 januari 2010)

Den här TNC-kursen riktar sig särskilt till översättare och tolkar. Efter en kort introduktion till terminologiläran, som kan fungera som repetition för den som gått en terminologikurs förut och som grund för den som för första gången möter terminologiläran, fokuserar kursen på flerspråkigt terminologiarbete och problematiska terminologiscenarier som en översättare kan hamna i. Anmäl dig [här](#).

Läs mer om konferenser, seminarier och kurser i TNCs kalendarium [[LÄNK](#)].

Termfrågor

Som abonnent i Terminologifrämjandet förköper man tid som kan användas till exempelvis TNCs termtjänst. Under rubriken *Termfrågor* redovisar vi några av de frågor och svar som kommit till termtjänsten den senaste tiden. Har du kommentarer eller tillägg till svaren får du gärna höra av dig. Om du vill veta mer om hur man blir abonnent kan du läsa [här](#).

Fråga: En sökning i NE indikerar att en "betaltjänst" är en 'tjänst på Internet som man betalar för'. Samtidigt används betaltjänst också i en helt annan betydelse inom bankväsendet, nämligen "tjänsten att utföra en betalning". Ibland används "betalningstjänst" synonymt med "betaltjänst". Vi har nyligen uppmärksammat skillnaden i betydelse och undrar vad ni anser. Är det verkligen lämpligt att använda samma term för två så vitt skilda begrepp?

Svar: Nej, det är inte bra men båda har funnit fäste i språkbruket. Det är därför extra viktigt att förklara vilken typ av betaltjänst som man menar när sammanhanget inte avgör. Här kommer de två begreppen som används:

1) "Betaltjänst" i motsats till "gratistjänst". Eng. "pay service". Vi har inte hittat någon definition men innebörden borde vara 'tjänst som man erhåller på nätet mot betalning'.

2) "Betalningstjänst" eller "betalningsservice" står för de tjänster som banker erbjuder sina kunder när det gäller överföring av pengar och betalningar. Ett problem är att svenska banker har olika termer för sina respektive tjänster.

Fråga: Vi undrar om det engelska "biomime" ska heta "biomimik" eller "biomimetik" på svenska? På engelska används även "biomimetics", "bionics" och "biomimicry" för samma begrepp.

Svar: Vi förespråkar gärna termen "mimikryteknik". Det blir lite tautologiskt att säga biomimikry eftersom man genom mimikry härmar det liv (bio-) och dess funktioner som förekommer i naturen. Om ni arbetar med att utveckla teknik för att efterlikna fenomen och funktioner i naturen är "naturhärmande teknik" en lämplig term.

Fråga: En av våra översättare har problem med några termer och jag undrar om ni kan hjälpa oss. Texten handlar om "the Candle waxes industry" och den första termen som ställer till problem är just "candle wax". Det har tidigare översatts både med "stearin" och med "ljusvax".

Svar: Ljus kan man göra av paraffin, stearin och ljusvax, och den engelska termen "candle wax" står som överbegrepp till alla tre. På Liljeholmens stearinfabrik talar man då om "ljusmassa" och den ljusmassa som de använder sig av är till största delen av stearin. Stearin är raffinerade kolväten med animaliskt ursprung, medan paraffin är ljusmassa från petroleumindustrin.

Fråga: Hur tycker ni man bör skriva: html-dokument eller HTML-dokument?

Svar: Enligt Skrivregler för svenska och engelska (TNC 100) skrivs vissa tekniska förkortningar med gemener eftersom de ses skrivna så. Html är en av dessa och därför bör man skriva "html-dokument".

Fråga: Vad heter det redskap som man använder sig av vid gångträning i samband med att man fått t.ex. en benprotes? Redskapet består av två ledstänger som man håller sig i och rör sig framåt med hjälp av.

Svar: Sjukgymnaster på gåskolor runt om i Sverige kallar redskapet för "barr". Barr är också namnet på gymnastikredskapet som också består av två fristående ledstänger.

Bok- och lästips

Militärordbok : på engelska och svenska (Krigsman, S. & Svensson, J.)

I den här nya upplagan har antalet termer från marinen kraftigt utökats. Även Sveriges senare internationella åtaganden har avsatt spår i ordlistan. Förband och skolor som upprättats sedan första upplagan 1999 har också inkluderats. Slutligen har inkomna synpunkter om fel och brister beaktats.

Lund: Studentlitteratur, 2009. 544 s. + 1 cd-rom med ordboken som pdf-fil

Varautumisen ja väestönsuojelun sanasto / Beredskaps- och befolkningsskyddsordlista (TSK 39)

Första upplagan kom ut 2007 (TSK 38). Att det så snart kommer ut en ny upplaga av ordlistan beror på att svenska definitioner har tillkommit. Även begreppsdiagrammen finns nu i svensk version.

Helsingfors: Sanastokeskus TSK, 2009. 238 s. : ill. + 1 cd-rom.

Konsten att vara tydlig : en studie av den terminologiska kvaliteten på innehållet i Wikipedia, Nationalencyklopedin och fem ämnesspecifika ordlistor (Langvik, S.)

De fem ämnesspecifika ordlistorna är Termlexikon i språkvetenskap (2007), Bibliotekstermer (Benito, M., 1997), Medicinska ord (Lundh, B. & Malmquist, J., 2005), Nya dataordboken (Lingärde, U. 6. uppl. 2000) och Juridiska begrepp för ekonomer (Melin, S., 2007). Syftet med studien var att med hjälp av begreppsanalytisk teori jämföra definitioner och begreppsbeskrivningar. Resultatet visar på att det finns kvalitetsskillnader mellan det terminologiska innehållet i de sju källorna, dock inte så framträdande. Medicin och ekonomi var de ämnesområden som uppvisade flest texter där det gick att upprätta begreppssystem. Inom biblioteks- och informationsvetenskap och språkvetenskap var förhållandet det motsatta.

Uppsala: Uppsala: Univ., Inst. f. ABM, Biblioteks- och informationsvetenskap, 2009. 75 s.

Våra kulturväxters namn : ursprung och användning (Aldén, B. & Ryman, S.)

En avsevärd utvidgning av det tidigare verket Kulturväxtlexikon (1998): från 467 till 765 sidor. Boken är ett urval, om än ganska stort, av de data som finns i Skud, Svensk kulturväxtdatabas. De vetenskapliga namnen följer det skrivsätt som föreskrivs i ICBN, International Code of Botanical

Nomenclature, vars senaste upplaga ("Vienna Code") kom ut 2006. En annan likriktare som följs här är ICNCP, International Code of Nomenclature for Cultivated Plants. Hittar du inte vad du söker i boken, sök i Skud ><http://skud.ngb.se/>>.

Stockholm: Riksantikvarieämbetet, 2006. 61 s. ISBN 91-7209-431-1

Lärt och populärt : artiklar, debattinlägg, tal, litterär text (Laurén, C.; Koskela, M., Pilke, N. & Skog-Södersved, M., red.)

Artikelsamlingen är utgiven med anledning av att Christer Laurén den 1 januari 2009 blev professor emeritus vid Vasa universitets humanistiska fakultet. Urvalet är främst hans eget men det finns även en komplett bibliografi över samtliga hans publicerade arbeten under åren 1970–2008.

Vasa: Vaasan yliopisto, 2009. 203 s., (Vaasan yliopiston julkaisuja. Tutkimuksia 289) (Språkvetenskap 47), ISBN 978-952-476-250-2

Guide to telecoms 2008 : the comprehensive guide to terminology for the telecoms industry

De flesta men inte alla termerna här är förkortningar. Alla förklaras men enbart på engelska.

Stockholm: TeliaSonera International Carrier : Capacity publ., 2008. 40 s.

Terminologie et ontologie : descriptions du réel : actes du colloque du 1er décembre 2006 à l'École normale supérieure de la rue d'Ulm (Depecker, L. (red.))

Detta är en rapport från en konferens om terminologi och ontologi. Bland konferensbidragen återfinns bl.a.:

- Linguistique, terminologie et ontologie (Loïc Depecker)
  - L'ontologie comme principe terminologique (Christophe Roche).
- Paris: Société française de terminologie, 2007. 138 s. (Le savoir des mots 4), ISBN 2-9521893-4-X

TNC-aktuellt

Ansvarig utgivare: Anna-Lena Bucher
Redaktion: Anna-Lena Bucher, Åsa Holmér, Henrik Nilsson

Förlag: AB Terminologicentrum TNC
Adress: Västra vägen 7 B, 169 61 Solna
Tel.: 08-446 66 00
Fax: 08-446 66 29
E-post: tnc@tnc.se
Organisationsnummer: 556562-8491
ISSN: 0039-8438
TNC-aktuellt utkommer med 2–4 nr/år

Vill du inte ha nyhetsbrevet i fortsättningen, svara då på det här brevet med "Inte TNC-aktuellt längre" i ärenderaden.